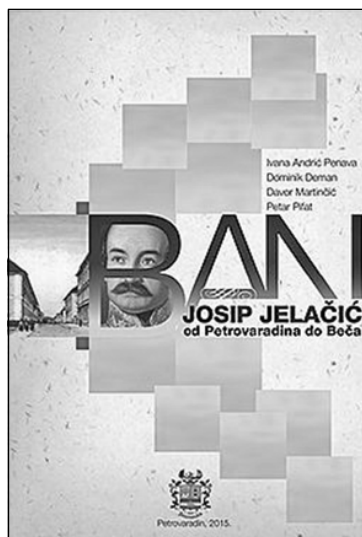

Ivana Andrić Penava, Dominik Deman, Davor Martinčić, Petar Pifat, *Ban Josip Jelačić od Petrovaradina do Beča*, Hrvatsko kulturno-prosvjetno društvo „Jelačić“, Petrovaradin, 2015., str. 96.

Knjiga *Ban Josip Jelačić od Petrovaradina do Beča* nastala u suautorstvu četiri autora, predstavlja pažnje vrijedan pothvat i doprinos povijesnoj znanosti na ovim prostorima, konkretno iz aspekta sagledavanja i sažimanja povijesti Hrvata u Srijemu od vremena doseljavanja pa sve do suvremenoga doba, koji su na spomenutom prostoru ostavili traga u političkom, društvenom, kulturnom i gospodarskom planu. Predstavlja doprinos proučavanju lika i djela Josipa Jelačića, ali i lokalne srijemske povijesti. Može biti temelj i polazište za daljnja istraživanja, kako ukazujući na literaturu i izvore, tako i na bogat i kvalitetan ilustrativni materijal u obliku zemljovida i fotografija koji prate svako knjiško poglavlje. Knjigu je likovno oblikovao mr. Darko Vuković.

Knjiga je podijeljena na pet tematskih poglavlja te na kraju sadržava bibliografiju, odnosno popis literature, povijesne izvore, web-stranice te podatke o fotografijama i priložima. Urednica izdanja je Ivana Andrić Penava, a recenzent dr. sc. Mario Bara. Knjiga je nastala kao produkt svijesti o potrebi prezentacije podataka, fotografija, izvora i dokumenata koji su do sada u javnosti bili nepoznati, a odnose se na pojedinost iz banova života u Petrovaradinu te kao potreba autora da se banu kao sugrađaninu i sunarodnjaku oda počast.

Početak knjige posvećen je sažimanju povijesti Hrvata u Srijemu i Petro-

varadinu od vremena srednjega vijeka, perioda turske vladavine, preporodnoga doba do danas. Poglavlje prikazuje i teme koje se odnose na jezik i školstvo, katoličku baštinu Petrovaradina, petrovaradinska društva te tjednik *Fruškogorac*. Kroz svaku od ovih tema autori iznose brojne podatke o ključnim procesima, toponimima, ličnostima, društvima, događajima, ali jednako tako pružaju i uvid u dio fotografske dokumentacije koja potkrjepljuje napisano. Drugo poglavlje posvećeno je temama iz života Josipa Jelačića. Autori iznose podatke iz povijesti obitelji Jelačić, podrijetlu, pojedinosti iz mladosti Josipa Jelačića te onih vezanih za razdoblje njegova banovanja i angažman tijekom Revolucije 1848./1849., o njegovu spisateljskom i kulturnom djelovanju te društveno-političkom angažiranju na polju obrazovanja i gospodarstva. Zanimljive priloge čine grbovnice obitelji Jelačić iz različitih vremenskih razdoblja te sam grb Josipa Jelačića. U poglavlju *Neraskidive*

veze Jelačića i Srijema autori ilustriraju odnos Jelačića spram Srijema ukazujući na pojedine povijesne dokumente koji govore o tomu. S druge strane, ukazuju i na konstantnu prisutnost bana u procesima rješavanja spora oko pripadnosti Srijema koji su započeli tijekom Revolucije 1848./1849. Temi sjećanja na bana Jelačića kroz povijest Petrovaradina autori posvećuju zadnja poglavlja knjige, potvrđujući time kako je Jelačić za tamošnje Hrvate bio simbol nacionalnoga jedinstva. Osim nazivima ulica i trgova, sjećanje na bana Jelačića odražavalo se i u imenima kulturnih i sportskih društava, što je aktualno i danas, jer kao svojevrsni nasljednik Omladinskog društva *Jelačić* danas postoji istoimeno hrvatsko kulturno-prosvjetno društvo koje djeluje na području njegovanja hrvatske kulture u Petrovaradinu, ujedno i sjećanja na Josipa Jelačića. Rezultat toga je i ova knjiga, nastala u njegovoj nakladi.

Teme zastupljene u ovoj knjizi od znanstvenog su i kulturnoga značaja. No, knjiga ima i posebno nacionalno i društveno značenje: ona svjedoči o njegovanju kulture sjećanja određene zajednice, na određenome lokalitetu kroz, sada već možemo reći stoljeća. Na ovaj način koncipirano i potkrijepljeno različitom povijesnom dokumentarnom građom (zemljovidima, grbovnicama, fotografijama, dokumentima, starim tiskovinama), ovo se izdanje posvećeno sagledavanju odnosa Josipa Jelačića i njegova zavičaja, Srijema, može smatrati prvijencem te kao takvo zauzima važno mjesto u nakladništvu Hrvata u Vojvodini.

Ljubica Vuković Dulić

Jovan Komšić, *Demokratsko upravljanje kulturološkim različitostima : Vojvodina u svetlu evropskih iskustava*, Centar za regionalizam, Dan Graf, Novi Sad, Beograd, 2015., 123 str.

Iako se danas kompleksnim pitanjima multikulturalizma i etniciteta u suvremenoj Srbiji ne poklanja dovoljno pozornosti, postoje više nego stručni entuzijasti koji su spremni promišljati, pokrenuti debatu i na koncu ponuditi adekvatne odgovore i rješenja. Takav je slučaj i s vojvođanskim politologom i sveučilišnim profesorom Jovanom Komšićem (Ekonomski fakultet u Subotici, Sveučilište u Novom Sadu), čija je studija *Demokratsko upravljanje kulturološkim različitostima : Vojvodina u svetlu evropskih iskustava*, jedna od knjiga koja je u 2015. izazvala veliku pozornost zainteresirane javnosti. Ono što je svakako zanimljivo je značajka da središnje mjesto u Komšićevoj studiji ima Autonomna pokrajina Vojvodina kao izrazito etnokulturološki diversificirana pokrajina u kojoj nacionalne manjine (zajednice) čine preko 30 % ukupnog stanovništva. Nije slučajno da Komšić ponovno uzima Vojvodinu za potrebe svoje studije, jer se problematikom položaja i autonomije Vojvodine uspješno bavi već više od dva desetljeća, ne samo kao angažirani intelektualac, već i kao aktivni djelatnik i suradnik različitih udruga civilnog društva koje su „post-oktobarskoj“ Srbiji djelovale i davale doprinos demokratizaciji srbijanskog društva (npr. Centar za regionalizam, PHILIA, Forum IURIS itd.).

U ovoj studiji, Komšić s jedne strane ističe pozitivne strane Vojvodine kao što su interkulturalnost, pluralni iden-